

Sygn. akt I KK 131/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Jarosław Matras

Protokolant Anna Kuras

w sprawie **P. C.**

skazanego z art. 180a k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 14 kwietnia 2022 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść

od wyroku Sądu Rejonowego w K.

z dnia 27 czerwca 2016 r., sygn. akt II K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 5 § 1 pkt 4
k.p.s.w. w zw. z art. 45 § 1 i 2 k.w. umarza postępowanie w
sprawie, a kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

P. C. został oskarżony o to, że w dniu 21 marca 2016 r. około godz. 7:25 w miejscowości O., gm. R., na drodze publicznej prowadził pojazd mechaniczny marki F. (...) nr rej. (...) nie stosując się do decyzji Prezydenta K. nr (...) z dnia 20 lipca 2011 r. o cofnięciu uprawnień, tj. o popełnienie przestępstwa z art. 180a k.k.

Sąd Rejonowy w K. wyrokiem nakazowym z dnia 27 czerwca 2016 r., sygn. akt II K (...), uznał oskarżonego P. C. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 180a k.k. i za to na podstawie tego przepisu w zw. z art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył mu karę 80 stawek grzywny, określając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych.

Wyrok, wobec niezaskarżenia go przez strony, uprawomocnił się w dniu 13 lipca 2016 r.

We wniesionej na korzyść skazanego kasacji, Prokurator Generalny zaskarżając wyrok w całości zarzucił „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 500 § 1 i 3 k.p.k. polegające na przyjęciu, że okoliczności przypisanego oskarżonemu czynu i jego wina nie budzą wątpliwości, co w konsekwencji doprowadziło do wydania na posiedzeniu skazującego wyroku nakazowego, podczas gdy w świetle zebranych dowodów, okoliczności popełnienia przez P. C. przestępstwa określonego w art. 180a k.k. i jego wina budziły wątpliwości, w zakresie uznania, że jego zachowanie wyczerpało ustawowe znamiona wskazanego przepisu, penalizującego kierowanie pojazdem mechanicznym wbrew decyzji właściwego organu o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami.” W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku nakazowego i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w K. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna, co umożliwia jej uwzględnienie w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Zgodnie z treścią przepisu art. 500 § 1 i § 3 k.p.k. w sprawach, w których przeprowadzono dochodzenie, uznając na podstawie zebranego w postępowaniu przygotowawczym materiału, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, sąd może w wypadkach pozwalających na orzeczenie kary ograniczenia wolności lub grzywny wydać wyrok nakazowy. Sąd może wydać wyrok nakazowy, jeżeli na podstawie zebranych dowodów okoliczności czynu i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości.

Z kolei przepis art. 180a k.k. przewiduje odpowiedzialność karną za zachowanie sprawcy, który prowadzi pojazd mechaniczny na drodze publicznej, w strefie

zamieszkania lub strefie ruchu, nie stosując się do decyzji właściwego organu o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko, że zachowanie sprawcze opisane w art. 180a k.k. polega na prowadzeniu pojazdu mechanicznego przez osobę, której decyzją właściwego organu zostały cofnięte uprawnienia do kierowania pojazdami. „Warunkiem odpowiedzialności karnej jest zatem nie tyle samo zachowanie polegające na kierowaniu pojazdem bez posiadania uprawnień (taki czyn penalizowany jest przez art. 94 § 1 k.w.), ale zachowanie takie musi być powiązane z niezastosowaniem się do wydanej uprzednio w trybie administracyjnym decyzji właściwego organu o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi. Aby zatem kierujący mógł zostać pociągnięty do odpowiedzialności karnej na podstawie art. 180a k.k., w obrocie prawnym musi istnieć aktualna decyzja właściwego organu, na mocy której kierujący został uprzednio pozbawiony uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2021 r., IV KK 344/21).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy zauważyć należy, iż wobec P. C. Prezydent Miasta K. wydał w dniu 20 lipca 2011 r., na podstawie art. 182 § 2 k.k.w. oraz art. 104 k.p.a. i art. 107 k.p.a., decyzję numer (...) o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi na okres 12 miesięcy od dnia 12 marca 2011 r. do dnia 12 marca 2012 r. Podstawę wydania tej decyzji stanowił wyrok Sądu Rejonowego w K. z dnia 25 maja 2011 r., sygn. akt II K (...), na mocy którego orzeczono wobec P. C. środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 12 miesięcy. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 1 czerwca 2011 r. (odpowiednio k. 2, 3, 13).

Zgodnie z art. 182 § 2 k.k.w., organ wykonujący wyrok orzekający zakaz prowadzenia pojazdów jest związany jego treścią, a więc może cofnąć uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi na ściśle ustalony w wyroku okres, w orzecznym przez sąd zakresie oraz nie może wydać tych uprawnień w okresie i zakresie obowiązywania zakazu (art. 12 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami - Dz. U. z 2021 r., poz. 1212). Z treści pisma Naczelnika Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w K. z dnia 30 maja 2016 r. wynikało, że odebrane P. C. prawo jazdy znajdowało się nadal w depozycie Urzędu Miejskiego w K., a oskarżony otrzymał

skierowanie na badanie lekarskie i psychologiczne wydane przez KMP w K.. Nie dostarczył jednak wyników tych badań do Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w K. (k.22).

Za błędne należy więc uznać przyjęcie przez Sąd Rejonowy w K., iż P. C., będąc zatrzymany jako kierujący pojazdem mechanicznym po upływie wskazanego w decyzji okresu, na który miał cofnięte uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi, popełnił występki z art. 180a k.k. Niewątpliwie był on wówczas osobą prowadzącą pojazd mechaniczny nie mając do tego uprawnień, jednak nie był osobą, która nie zastosowała się do decyzji z dnia 20 lipca 2011 r. Brak uprawnień do prowadzenia pojazdów w dacie popełnienia przez P. C. czynu, tj. w dniu 21 marca 2016 r., nie wynikał z wydanej decyzji o cofnięciu uprawnień, ale z braku podjęcia przez niego działań zmierzających do ponownego ich uzyskania. Powtórzyć należy, że warunkiem odpowiedzialności z art. 180a k.k. jest pozbawienie sprawcy uprawnień do kierowania pojazdami na mocy decyzji właściwego organu. Prowadzenie zatem pojazdu mechanicznego po zakończeniu okresu wskazanego w decyzji o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi, ale bez ich odzyskania, nie jest niestosowaniem się do decyzji o ich cofnięciu, lecz jedynie prowadzeniem pojazdu bez uprawnień. Takie zachowanie nie wyczerpuje znamion przestępstwa z art. 180a k.p.k., a jedynie stanowi wykroczenie z art. 94 § 1 k.w.

W tym stanie rzeczy zachodzi konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku, albowiem doszło w sprawie do rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenia art. 500 § 1 i 3 k.p.k. Sąd Rejonowy w K. rozpoznał bowiem sprawę w trybie nakazowym i wydał wyrok skazujący na posiedzeniu, mimo że okoliczności popełnienia przez oskarżonego zarzucanego mu przestępstwa i wina budziły wątpliwości, co obligowało Sąd do skierowania sprawy do rozpoznania na rozprawie.

O ile podniesiony zarzut kasacyjny i żądanie uchylenia wyroku okazały się trafne, o tyle domaganie się wydania orzeczenia następczego w postaci przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu w K. nie zasługuje na uwzględnienie. Autor kasacji słusznie zauważył w jej uzasadnieniu, że zachowanie oskarżonego stanowiło jedynie kwalifikowany z art. 94 § 1 k.w. występki polegający na prowadzeniu pojazdu mechanicznego na drodze publicznej bez uprawnień (opis przypisanego oskarżonemu

czynu zawiera wszystkie znamiona wskazanego typu wykroczenia). Istotna z punktu widzenia orzeczenia następczego jest data popełnienia tego wykroczenia w kontekście przepisów art. 45 § 1 i 2 k.w. Omawiany czyn popełniony został w dniu 21 marca 2016 r., a zgodnie z art. 45 § 1 k.w. karalność wykroczenia ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynął rok, a jeżeli w tym okresie wszczęto postępowanie, karalność wykroczenia ustaje z upływem 2 lat od zakończenia tego okresu. Wprawdzie przepis art. 45 § 2 k.w. stanowi, że w razie uchylenia prawomocnego rozstrzygnięcia, przedawnienie biegnie od daty uchylenia rozstrzygnięcia, jednak tylko wtedy, gdy w dacie wydania orzeczenia kasatoryjnego nie upłynął jeszcze okres przedawnienia (zob. m.in. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2002 r., I KZP 15/2002). W rozważanej sprawie, biorąc pod uwagę terminy przedawnienia karalności wykroczenia z art. 45 § 1 k.w., w dacie orzeczenia kasatoryjnego doszło już do przedawnienia karalności możliwego do przypisania oskarżonemu wykroczenia, zatem zgodnie z art. 45 § 1 i 2 k.w. w zw. z art. 5 § 1 pkt 4 k.p.s.w. postępowanie w sprawie należało umorzyć, a kosztami postępowania w sprawie obciążyć Skarb Państwa.